

КОНФЛІКТ У РОМАНІ ДУГЛАСА КОУПЛЕНДА «НОРМАЛЬНИХ СІМЕЙ НЕ БУВАЄ»

Сучасний канадський письменник Дуглас Кемпбел Коупленд є одним із визначних письменників сучасності, автором понад одинадцяти художніх та документальних творів. Його роман «Нормальних сімей не буває» (2001) відразу здобув популярність як у Канаді, так і за кордоном через прискіпливу увагу письменника до особливостей сімейних цінностей наприкінці ХХ століття. Метою цієї розвідки є дослідження типів конфлікту у романі Д. Коупленда «Нормальних сімей не буває». Актуальність дослідження зумовлена тим, що в українському та зарубіжному літературознавстві цей роман письменника є недостатньо вивчений.

Темою роману є зображення пригод великої сім'ї Драммондів, доведеної до абсурду, в якій, здавалося б, немає місця для любові, турботи і ласки та їхньої спроби зібратися разом після того, коли всі їхні шляхи вже давно розійшлися.

Автор засуджує індивідуалізм егоїстичних натур, що є головною причиною духовної роз'єднаності в родині, аналізує сімейні взаємини та намагається показати джерела порятунку у хаосі буття, у світі, де немає ідеалів та цінностей. Д. Коупленд змальовує персонажів і розміщує їх у такі ситуації, що вони усвідомлюють швидкоплинність часу і скінченності життя, крім того, письменник передає ідею непереможності та незламності людини, її здатності витримати будь-які випробування долі.

За А. Погрібним [3, 117] умовою виникнення епічного конфлікту є «взаємодія індивідуальної волі та загальнооб'єктивних обставин». У романі «Нормальних сімей не буває» можна простежити тенденцію переростання епічного конфлікту в драматичний, де конфлікт між головними героями представлений через діалоги, але при цьому епічний конфлікт не змінює своєї сутності [1].

Одним з основним конфліктів твору є внутрішній: внутрішні переживання Уейда за матір, які розпочалися ще з дитинства. Адже вже тоді хлопець переживав у собі відразу до батька і часто відкрито висловлював до нього своє ставлення. Конфлікт в душі Уейда розгортається з новою силою з кожною наступною сторінкою твору, про що свідчить уся його поведінка [2, 292]. Відтак внутрішній конфлікт юнака виливається в зовнішній, оскільки між батьком і сином часто виникали суперечки, сварки і навіть бійки.

Внутрішній конфлікт відбувається не тільки в душі Уейда, а й в інших героїв, які змінюють свій погляд на життя та приймають кардинальні рішення. Такі зміни простежуються у житті Дженет Драммонд та Нікі після того, як вони дізнаються, що невиліковно хворі. А от з дружиною Уейда, Бет все навпаки. Коли вона дізналася, що вона не Віл-інфікована, її радше турбує питання «як жити далі?». Кожен герой цього роману – певного роду дивак, який не претендує на реалістичність. Початок книги дає можливість читачеві побачити лише верхівку айсберга, лише кинути перший погляд на кожного з героїв. Ця верхівка не є позитивною, адже вона відштовхує читача, проте у процесі заглиблення у внутрішній світ персонажів, читач уже сприймає їх по-новому. У кожному з цих людей є не тільки погані, але й хороші риси. При цьому герої сповнені внутрішніх протиріч і психологічних проблем, вони позбавлені духовного спокою, відчуття гармонії з навколишнім середовищем і щастя, що і стає причиною внутрішніх конфліктів.

За характером у творі можна виділити такі конфлікти як соціальний та побутовий. Основний – соціальний, а саме конфлікт характерів, зіткнення членів сім'ї в різних ситуаціях. Не можна оминати й побутовий конфлікт, адже, на думку О. Гончаренко, мислення героїв концентрується навколо однієї проблеми: фінансового виживання: були б гроші, а решта додасться само собою [2, 290].

У романі «Нормальних сімей не буває» можна виділити також конфлікт людини і долі [4,55]. Ставлення героїв роману до дійсності – це не крик протесту та безвиході, а оптимістичний, життєстверджуючий підхід до життя. А тому герої вирішують: які б сюрпризи воно не несло з собою, треба його цінувати таким, як воно є з його буденною метушню та рідкими святами, які не були б такими феєричними, якби траплялися кожного дня, треба цінувати його і за ті проблеми та негаразди, без яких людина не була б по-справжньому щасливою та сильною [2, 291]. На думку героїв, впорядковувати хаос буття неможливо, тому єдине, що залишається, це прийняти його як даність та змиритися з ним.

Отже, роман «Нормальних сімей не буває» займає важливе місце в доробку Дугласа Коупленда. Тут автор на прикладі однієї родини відтворив сімейні стосунки з усіма складнощами і суперечностями. Конфлікт у цьому творі формує авторське смислове ядро, тому він є головним джерелом розвитку персонажів.

Використана література:

1. Вірченко Т. Родова специфіка художнього конфлікту: теоретичний аспект [Електронний ресурс] / Т. Вірченко. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/umlsh/2010_7/Vyrchenko.pdf.
2. Гончаренко О. В. Поетика повсякденності в романі дугласа Коупленда «Нормальних сімей не буває»: праці конф. / Олена Володимирівна Гончаренко // Мова і культура. – 2010. – Вип.13. – Т V (141). – С. 288–294.
3. Погрибный А. Художественный конфликт и развитие современной советской прозы / Анатолий Погрибный. – К. : Вища школа, 1981. – 200 с.
4. Семенов А. Роль конфликта в структуре художественного текста / А. Семенов // Вестник угрозедения.Филология. – 2011. – №2 (5). – С. 52 – 58.

Науковий керівник: к. філол. н., доцент Заїковська О.М.

М. Кодола

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ЛІТЕРАТУРНА КАЗКА ЯК ХУДОЖНІЙ ФЕНОМЕН

Літературна казка – явище оригінальне, самобутнє та унікальне. Вона вабить незвичайними героями та ситуаціями, фантастичними пригодами, стрімким та динамічним сюжетом, міфологічним підтекстом, архетипним змістом, філософічністю, символічністю. У сучасному науковому дискурсі відзначається, що літературна казка залишається недостатньо дослідженим феноменом в жанровому та типологічному аспектах (відсутнє чітке визначення казки як жанру, недостатньо повно проведена систематизація основних жанрових ознак).

Характеризуючи літературну казку як жанр необхідно насамперед звернути увагу на її прадавні корені: міф і фольклорну казку. На думку Н.Фрая, казка володіє тією ж самою структурою, що й міф. Є. Мелетинський відзначав сюжетну спільність казки й міфу. У жанровій структурі казки віднаходяться певні риси міфу, серед яких – потяг до зображення незвичайних подій, наявність випробувань героїв, їх опозиційний поділ на «свій – чужий», ланцюг втрат і надбань тощо. На типологічній спорідненості казки й міфу свого часу наголошував В.Пропп. У своїй монографії «Історичні корені чарівної казки» дослідник переконливо доводить зв'язок архаїчного міфологічно-ритуального світосприйняття (зокрема, обряду ініціації, уявлень про смерть, потойбічний світ тощо) з жанровою структурою казки. Успадкувавши від фольклорної казки принципи структурної організації, певні схеми моделювання сюжету, чарівність, фантастичну умовність, морально-етичну заангажованість, яскраво виражену опозиційність сил добра і зла, пріоритетність позитивного героя, літературна казка все ж позначена яскраво вираженою індивідуальністю. Дається взнаки канонічність тексту, ускладнення композиційної структури фольклорної праснови, зміна функцій персонажів твору, їх максимальна індивідуалізація, заглиблення в їх психологічні характеристики, динамічність персонажів, амбівалентність позитивного героя. Літературна казка не повторює фольклорну за традиційними параметрами. Вона довільно обирає як матеріал, так і форму, зберігаючи особливі ознаки жанру, без яких вона перестала б бути казкою [3, 89].